

Uudistettujen kunnallisten jätehuoltomääräysten luonnos

JATELK 22.09.2022 § 42
3500/11.02.02.01/2022

Jätehuoltomääräysten laatiminen perustuu jätelain (646/2011) 91 §:än. Jätehuoltomääräykset toimivat jätelain toimeenpanon välineinä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Tarve jätehuoltomääräysten päivittämiseksi perustuu pääasiassa jätelain (646/2011) muutoksen (15.7.2021/714) vaatimuksiin. Jätehuoltomääräysten avulla edistetään jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista eli jätteen synnyn ehkäisyä ja jätteen valmistelua uudelleenkäyttöä varten sekä kierrättämistä.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan nykyiset jätehuoltomääräykset on hyväksytty 10.12.2015 § 49 ja niihin on tehty muutoksia 17.12.2020 § 31. Joensuun alueellinen jätelautakunta on kokouksessaan 13.01.2022 § 7 hyväksynyt jätehuoltomääräysten uudistamistyön käynnistämisen.

Luonnos päivitetystä jätehuoltomääräyksistä on nyt valmistunut. Jätehuoltomääräysten pohjana on käytetty Suomen Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemaa jätehuoltomääräysten mallia. Sitä on sovellettu jätelautakunnan toimialueen kunnallisen yhdyskuntajätehuollon järjestelyt huomioon ottaen, koska kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat lainsäädäntöä tarkentavia, paikalliset olosuhteet huomioivia määräyksiä. Jätehuoltomääräysten valmistelu on tehty viranhaltijatyönä yhteistyössä kunnallisen jäteyhtiön ja jätelautakunnan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa. Lisäksi uudistustyön yhteydessä on tietyiltä osin kuultu mm. jätteenkuljetuksen kuljetusurakoitsijoita, kuntien teknisen alan ja rakennusvalvonnan viranhaltijoita sekä pelastusviranomaista. Yhteistyötä on tehty myös muiden Itä-Suomen jätehuoltoviranomaisten kanssa.

Jätehuoltomääräykset koostuvat yleisestä informatiivisesta osasta (Osa I) ja varsinaisesta velvoittavasta määräysosasta. Yleisessä osassa on kerrottu kunnallisen jätehuollon järjestämisestä jätelainsäädännön mukaisesti. Varsinainen määräysosa (Osa II) sisältää jätelainsäädäntöä tarkentavat sitovat määräykset, joita on annettu aiemminkin määräyskoelmassa ja jotka voimaan tullessaan korvaavat nykyiset jätehuoltomääräykset. Lisäksi on laadittu perustelumuistio, jossa aiemmasta muuttuvien ja uusien määräysten perustelut on esitetty.

Merkittävimmät muutokset

Nykyisiin Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksiin verraten suurimmat muutokset tulevat jätelain uudistamisen myötä ja näiden lisäksi määräyksiin on tehty joitain tarkennuksia. Keskeisimpiä muutoksia luonnoksessa jätehuoltomääräyksiksi ovat seuraavat:

Biojätteiden erilliskeräys

Biojätteiden erilliskeräysvelvoite laajenee heinäkuussa 2024 koskemaan kaikkia kiinteistöjä yli 10 000 asukkaan taajamassa. Joensuun alueellisen jätelautakunnan alueella erilliskeräysvelvoite koskee Joensuun keskustaajamaa, johon kuuluu muun muassa Ylämylly, Jyrinkylä, Onttola, Nollakka, Joensuun keskusta, Lehmo, Kulho, Reijola sekä Niittylahti. Tarkempi taajamarajaus on nähtävissä liitteessä. Biojätteen erilliskeräyksen voi korvata kompostoimalla.

Kompostointi-ilmoitus

Jätelain uudistuksen myötä keittiössä syntyvän biojätteen kompostoinnista on ilmoitettava. Ilmoitus tehdään kunnalliselle jäteyhtiölle sähköisellä lomakkeella tai kirjallisesti. Kompostointi-ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden sisällä biojätteen kompostoinnin aloittamisesta, sekä myös vähintään kahden kuukauden sisällä kompostoinnin lopettamisesta. Ilmoitus biojätteen kompostoinnista on voimassa viisi vuotta. Jos biojätteen kompostointi kiinteistöllä jatkuu, on ilmoitus uusittava, kun sen voimassaolo päättyy.

Kompostointi-ilmoitusvelvollisuus perustuu vuonna 2021 muuttuneeseen jätelakiin ja se koskee vakituisten asuntojen ohella myös vapaa-ajan asuntoja ja siirtolapuutarhoja. Pelkästä puutarhajätteen tai kuivakäymäläjätteen kompostoinnista ei tehdä ilmoitusta. Ilmoitusten avulla pyritään seuraamaan kierrätyksen toteutumista ja varmistamaan, ettei puutteellisesta kompostoinnista aiheudu esimerkiksi rottaongelmia. Kompostointi tulee tehdä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Pakkausjätteiden erilliskeräys sekä poistotekstiilin keräys

Kunnan on järjestettävä pakkausjätteen (kartonki-, lasi-, metalli- ja muovipakkaukset) erilliskeräys taajamissa vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöiltä viimeistään 1.7.2023. Jätelain mukaan pakkausjätteen kerääminen kiinteistöiltä tapahtuu heinäkuusta 2023 lähtien yhteistoiminnassa pakkausten tuottajien kanssa, ja tuottajat maksavat kunnille korvauksia keräyksestä. Tämän lisäksi pakkausjätteen tuottajan tulee järjestää alueellisia keräyspaikkoja.

Lisäksi kunnan on järjestettävä alueellisia vastaanottoaikoja muille asumisessa syntyville jätteille, joita ei kerätä kiinteistöillä. Uutena kunnan vastuulle tulee tekstiilijätteen ns. poistotekstiilin keräys. Poistotekstiilit ovat käyttökelvottomia tai rikkinäisiä vaatteita ja kodin tekstiilejä, jotka voidaan hyödyntää materiaalina. Tekstiilijätteen alueellinen vastaanotto alkaa viimeistään 1.1.2023.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus ja keräys

Joensuun alueellinen jätelautakunta on päättänyt 24.2.2022 § 11, että kaikissa sen toimi-alueen kunnissa (Ilomantsi, Joensuu, Kontiolahti, Liperi ja Polvijärvi) siirrytään kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteiden jätteenkuljetukseen vaihteittain aikavälillä 1.1.2023-30.6.2024. Nykyinen sopimusperusteinen saostus- ja umpisäiliölietteiden jätteenkuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella porrastetusti samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, jolloin kunnallinen jätehuolto-yhtiö kilpailuttaa ja tilaa jätteenkuljetuksen. Päätöksestä on valitettu eikä se ole vielä lainvoimainen. Siirtymäajan päätyttyä lietteet saa luovuttaa kuljetettavaksi vain kunnallisen jätehuolto-yhtiön lukuun toimivalle toimijalle.

Tyhjennysvälit

Jäteastioiden vähimmäistyhjennysvälejä on uudistettu pakkausjätteiden osalta. Uutena laatuna määräykseen on lisätty muovipakkausten keräys, jonka tyhjennysväli voi olla pisimmillään 8 viikkoa. Muovipakkaukset sisältävät tyypillisesti ruokajätteen jäämiä ja niiden kertymä on suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita kierrätettäviä jätteitä tiheämmät.

Määräykseen on tehty muutoksia lasi- ja metallipakkausmateriaalien tyhjennysväleihin. Lasi- ja metallipakkauksilla tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa aiemman 24 viikon sijaan. Näiden jättejakeiden keräyksessä jäteastian painorajoitus täyttyy nopeasti. Myös nämä pakkausmateriaalit sisältävät tyypillisesti ruokajätteen jäämiä, jolloin ne voivat aiheuttaa hygieniahaittaa ja hokutella haittaeläimiä. Kartonkipakkausien tyhjennysväli säilyy ennallaan.

Poltettavan jätteen ja biojätteen osalta tyhjennysvälit säilyvät ennallaan.

Yhteiset jäteastiat eli kimpat

Kompostori voi olla useamman kiinteistön tai huoneiston yhteinen. Elintarvike- ja puutarhajätteen kompostori voi olla 2–4:n samalla tai naapurikiinteistöillä sijaitsevan omakoti- tai paritaloasunnon yhteinen (kimppakompostori). Kompostorissa on oltava riittävästi tilavuutta, vähintään 250 litraa / 4 henkilöä. Kimppakompostointi sallitaan enintään 5 asuinhuoneiston asunto-osakeyhtiölle. Kompostorissa on oltava riittävästi tilavuutta, vähintään 250 litraa / 4 henkilöä.

Biojätteen erilliskeräys on mahdollista toteuttaa yhteisastialla. Tällöin yhteisastian käyttäjinä voi olla enintään viisi (5) taloutta (biokimppa).

Muutoin kimpat ja niiden määrittely pysyvät voimassa olevien jätehuoltomääräysten kaltaisina.

Yhteenveto

Jätehuoltomääräysten luonnos sisältää useita lainsäädännön muutosten vuoksi määräystasolle tuotuja asioita. Esimerkiksi pakkausjätteiden ja biojätteiden laajennettu erilliskeräys. Nämä asiat eivät ole kunnan jätehuoltoviranomaisen harkintavallassa, vaan lakiin perustuvia.

Keskeisimmät kunnan asukkaaseen vaikuttavat muutokset liittyvät jätteiden lajittelun ja erilliskeräyksen tehostamiseen. Esitetyt muutokset edistävät jätehuollon kierrätystavoitteiden saavuttamista ja jätelautakunnan alueella kunnallisen yhdyskuntajätehuollon kokonaisjärjestelmän toimivuutta.

Valmistelija: vs. jätehuoltosuunnittelija

Vs. jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa uudistettujen jätehuoltomääräysten luonnoksen yleisesti nähtäville. Lautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta.

Jätehuoltomääräysten päivitysten luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 27.9. - 28.10.2022. Kuulutuksessa kerrotaan asian vireillä olosta, tuodaan esille keskeisimmät jätehuoltomääräyksissä muuttuvat asiat ja tiedotetaan vaikuttamismahdollisuuksista. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista kuulutuksen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan jätelautakunnan käyttämissä ilmoituslehdissä viikolla 39.

Jätehuoltomääräysten luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös kunnalliselle jäteyhtiölle, terveydensuojeluviranomaiselle, pelastusviranomaiselle sekä pakkausten tuottajayhteisöille. Lisäksi luonnosten nähtävillä olosta ja mielipiteen ilmaisun mahdollisuudesta tiedotetaan alueella toimivia jätehuoltorekisteriin merkittyjä jätteenkuljetusyrityksiä sekä jätehuoltoviranomaisen tiedossa olevia alueen kiinteistön omistajia edustavia tahoja.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätehuoltomääräyksiin tehdään tarvittaessa lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta muutoksia. Tämän jälkeen määräysmuutokset tuodaan jätelautakunnalle hyväksyttäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Jätelautakunta evästi luonnokseen tarkennuksia maa- ja metsätalouden vaaraallisten jätteiden määrään, sekä lietteiden kuljetuksen tyhjennysten ajankohtiin sekä tyhjennysajankohdasta tiedottamiseen.

Merkittiin tiedoksi, että kaupunginhallituksen edustaja Sampsa Jääskeläinen poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 19.05.